

Stockholm den 30 juni 2026

Riksdagens ombudsmän (JO)
Box 16327
103 26 Stockholm

Anmälan mot Förvaltningsrätten i Karlstad och Kammarrätten i Göteborg

Anmälare:

Victoria Thorstensson, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Joacim Wiking, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud:

Juristerna Erik Scherstén och Máxim
del Río Diaz

Centrum för rättvisa
Skeppsbron 20
111 30 Stockholm

erik.schersten@centrumforrattvisa.se
maxim.delriodiaz@centrumforrattvisa.se

**Myndigheter anmälan
riktas mot:**

Förvaltningsrätten i Karlstad och
Kammarrätten i Göteborg

1 SAMMANFATTNING AV ANMÄLAN

1.1 Victoria Thorstenssons och Joacim Wikings dotter Elsa tvångsomhändertogs på felaktiga grunder

1.1.1 Den 10 juni 2025 beslutade socialnämnden i Örebro kommun att tvångsomhänderta 8-åriga Elsa [REDACTED] med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.

Elsa hämtades i sitt hem av polis och socialtjänst och placerades på ett jourhem. Socialnämnden beslutade samtidigt att kontakten mellan Elsa och hennes föräldrar, Victoria Thorstensson och Joacim Wiking, skulle begränsas till ett handskrivet brev i veckan och att Elsas nya vistelseort skulle hållas hemlig för föräldrarna.

1.1.2 Besluten baserades på en orosanmälan som socialtjänsten mottagit samma dag, dvs. den 10 juni 2025, från en läkare på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Läkaren hade gått igenom delar av Elsas medicinska journaler men aldrig träffat vare sig Elsa eller hennes föräldrar. I anmälan uttryckte läkaren oro för att Victoria Thorstensson utsatte Elsa, som är diagnostiserad med en ovanlig tarmdiagnos, för ”misshandel genom sjukvårdsinsatser” genom att efterfråga mer vård för dottern än vad läkaren ansåg var medicinskt motiverat. Läkaren påstod också att Victoria Thorstensson kunde använda Elsas ”farliga infarter” i blodbana och tarm för att framkalla sjukdom och symtom hos dottern, och att det därför förelåg en akut fara för Elsas liv.

1.1.3 Med utgångspunkt i läkarens uppgifter, dvs. att det förekom misshandel, bedömde nämnden att det var nödvändigt att

tvångsomhändertag Elsa och att alla former av frivilliga insatser var uteslutna.

- 1.1.4 Läkarens felaktiga anklagelser kunde dock snabbt tillbakavisas. I en dom månaden därpå bedömde förvaltningsrätten att påståendet om misshandel hade varit grundlöst. Domstolen konstaterade också att det inte framkommit annat i målet än att Victoria Thorstensson ”agerat och agerar med Elsas bästa i åtanke”.

1.2 Domstolarna fastställde socialnämndens beslut – trots att det inte utretts eller bedömts om tvångsåtgärderna var nödvändiga

- 1.2.1 Under processen i förvaltningsrätten utvidgade socialnämnden dock sin talan och åberopade, vid sidan om påståendet om ”fysisk misshandel” som hade legat till grund för nämndens ansökan, även rekvisitet ”brister i omsorgen” enligt 2 § LVU.
- 1.2.2 Taleändringen gjordes dagen före den muntliga förhandlingen. Trots att nämnden då förde in en ny grund för tvångsvård – brister i omsorgen – hade nämnden inte utrett eller gjort ett förnyat ställningstagande till om frivilliga insatser, med denna nya utgångspunkt, kunde vara aktuella. Nämnden hade alltså inte utrett eller bedömt om de mycket ingripande åtgärder som den föreslog fortfarande var nödvändiga.
- 1.2.3 Två veckor senare, den 28 juli 2025, beslutade Förvaltningsrätten i Karlstad om tvångsvård på den nya grund som socialnämnden åberopat. Förvaltningsrätten fastställde även nämndens beslut om umgängesbegränsningar. Avgörandena fastställdes i sin tur av Kammarrätten i Göteborg efter överklagande från föräldrarna.

1.2.4 **Elsa** förblev placerad på jourhemmet, och kontakten med föräldrarna begränsades även fortsatt till ett handskrivet brev i veckan.

1.3 Tvångsvården har nu upphört, men föräldrarna anser att domstolarna bör kritiseras för sina bristfälliga prövningar

1.3.1 Under vintern 2025 granskades tvångsomhändertagandet i familjen Thorstensson Wikings fall i P1-programmet Kaliber. ”Fallet Elsa”, som det kom att kallas, genererade snart en omfattande medial debatt och uppmärksamhet, och i maj 2026 beslutade socialnämnden efter förnyad prövning att tvångsomhändertagandet av **Elsa** skulle upphöra.

1.3.2 Tvångsvården hade då pågått i knappt ett år, varav det första dryga halvåret präglades av de i princip totala umgängesbegränsningarna, vilket orsakade stort lidande för familjen.

1.3.3 Victoria Thorstenssons och Joacim Wikings uppfattning är att såväl Förvaltningsrätten i Karlstad som Kammarrätten i Göteborg bör kritiseras för sina bristfälliga prövningar av ärendet.

1.3.4 Domstolarna har i sina avgöranden inte fäst någon vikt vid att socialnämnden inte gav in någon utredning om huruvida de mycket långtgående tvångsåtgärderna verkligen kunde motiveras utifrån de nya grunder som nämnden åberopade. Varken förvaltningsrätten eller kammarrätten tycks heller ha gjort någon självständig bedömning av om tvångsåtgärderna var nödvändiga, om det fanns mindre ingripande alternativ eller om åtgärderna var förenliga med **Elsas** bästa. I vart fall redovisas inga sådana bedömningar i domskälen. Detta är särskilt anmärkningsvärt eftersom domstolarna hade en skyldighet att göra en sådan

prövning. Föräldrarna hade dessutom under hela processen förklarat sig öppna för frivilliga vård- eller stödinsatser, i den mån sådana insatser kunde anses relevanta utifrån socialnämndens nya grunder.

- 1.3.5 Bristen på överväganden i dessa delar knyter an till ett bredare problem i förvaltningsdomstolarnas hantering av LVU-mål. En statlig utredning (SOU 2025:38) har nyligen konstaterat att det i dag är ”vanligt förekommande” att förvaltningsdomstolar åsidosätter sin skyldighet att pröva om ett tvångsomhändertagande är nödvändigt och förenligt med barnets bästa, eller om det påstådda vårdbehovet kan tillgodoses genom mindre ingripande insatser. Det innebär i sin tur, enligt utredningen, att domstolarna sällan kan göra en sådan proportionalitetsbedömning som krävs i den aktuella ärendetypen, bl.a. enligt Europakonventionen och Barnkonventionen.
- 1.3.6 Att tvångsomhänderta ett barn, och därmed separera barnet från sin familj, är bland de mest ingripande beslut som det allmänna kan fatta. Det är därför av yttersta vikt att beslutsprocessen omgärdas av högt ställda krav på rättssäkerhet och att de rättssäkerhetsgarantier som lagen föreskriver får genomslag i praktiken.
- 1.3.7 Mot den bakgrunden, och mot bakgrund av de bredare strukturella problem som fallet aktualiserar, begär föräldrarna nu att Justitieombudsmannen kritiserar Förvaltningsrätten i Karlstad och Kammarrätten i Göteborg för sitt agerande.

haft ett stort vårdbehov. Elsa har bland annat haft stomi och näringsdropp, samt intagit en begränsad mängd vanlig mat. Hon har ofta känt trötthet och magont, vilket har påverkat henne på flera sätt och bland annat lett till hög skolfrånvaro. Besvären har inneburit att Elsa har ett stort behov av stöd från sjukvården, familjen, assistenter och skolan. Elsa visar dock, enligt hennes lärare, på goda kunskaper i skolan och är högpresterande. Elsa har samvårdats av Örebro sjukhus (hemsjukhuset) och Akademiska barnsjukhuset i Uppsala (specialistsjukhuset).

2.2 Socialnämnden fattar beslut om omedelbart omhändertagande av Elsa för vård enligt LVU med anledning av två inkomna orosanmälningar

2.2.1 Den 10 juni 2025, på dagen för Elsas skolavslutning, hämtades Elsa av polis och socialtjänst hemma hos Victoria och Mattias Thorstensson och fördes till ett jourhem. Socialnämnden i Örebro hade samma dag fattat beslut om ett omedelbart omhändertagande av Elsa enligt 6 § lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) (se [bilaga 1](#), Beslut om omedelbart omhändertagande). För familjen, som inte kände till att det fanns en oro kring Elsa, var händelseförloppet chockartat.

2.2.2 Bakgrunden till omhändertagandet var två orosanmälningar avseende Victoria Thorstensson, som hade lämnats in till socialtjänsten i Örebro samma dag som omhändertagandet verkställdes (se [bilaga 2](#), Orosanmälan från Barnskyddsteamet i Region Uppsala, och [bilaga 3](#), Orosanmälan från Akademiska sjukhuset i Uppsala och Universitetssjukhuset i Örebro).

- 2.2.3 I den ena orosanmälan påstod [REDACTED], läkare i Barnskyddsteamet i Region Uppsala, att Victoria Thorstensson misshandlade Elsa .
- 2.2.4 [REDACTED], som aldrig träffat eller behandlat Elsa , skrev i anmälan att det vid en genomgång av Elsas journaler och en patientkonferens hade blivit uppenbart att vården inte hade observerat den smärta hos Elsa som hennes mamma rapporterat om. Enligt [REDACTED] hade mamman i själva verket drivit på för operationer och ingrepp som resulterat i de angivna vårdåtgärderna. Sammantaget menade hon att det nu fanns ”en stark misstanke om mycket allvarlig barnmisshandel genom sjukvårdsinsatser”, bland annat eftersom Victoria Thorstensson påstods kunna skada Elsa genom slangar som går direkt in i Elsas blodbana. Det fanns därför enligt henne ett stort skyddsbehov och ett hot mot Elsas liv, på såväl lång som kort sikt. Hon skrev även att anmälan i sig riskerade att ”akutisera” hotet. (Se bilaga 2, Orosanmälan från Barnskyddsteamet i Region Uppsala.)
- 2.2.5 Den andra anmälan författades av åtta av Elsas behandlande läkare på sjukhusen i Örebro och Uppsala.
- 2.2.6 I anmälan gjordes det inte gällande att det förelåg något akut hot mot Elsa eller att hon var i behov av skydd. Anmälan handlade i stället om att läkarna upplevt en bristande kommunikation med Victoria Thorstensson. I anmälan uttrycktes en oro för Victoria Thorstenssons roll som enda uttolkare och förmedlare av Elsas symtom och behov. Anmälarna skrev att deras ”främsta oro för barnet utgörs av misstankar om att barnets mamma övertolkar barnets signaler såsom smärta, illamående, energilöshet”. Enligt

anmälarna kunde det ha lett till att Elsa utsatts för onödiga, felaktiga eller missriktade vårdåtgärder. (Se bilaga 3, Orosanmälan från Akademiska sjukhuset i Uppsala och Universitetssjukhuset i Örebro.)

- 2.2.7 Det var mot bakgrund av de två aktuella anmälningarna, och i synnerhet anklagelserna om fysisk misshandel i den första anmälan som socialtjänsten i Örebro bedömde att Elsas skyddsbehov var akut och att Elsa därför skulle omhändertas med omedelbar verkan, att hennes vistelseort skulle hemlighållas och umgänget med föräldrarna begränsas, samt att en polisanmälan skulle lämnas in mot Victoria Thorstensson. Umgängesbegränsningarna var mycket omfattande och innebar att kontakten mellan Elsa och föräldrarna begränsades till högst ett handskrivet brev i veckan. (Se bilaga 4, Beslut om umgängesbegränsningar och hemlighållande av vistelseort.)
- 2.2.8 Beslutet om omedelbart omhändertagande underställdes Förvaltningsrätten i Karlstad, som en dryg vecka senare, den 19 juni 2025, fastställde beslutet enligt 7 § LVU. Beslutet överklagades av föräldrarna till Kammarrätten i Göteborg som den 24 juni 2025 beslutade att återförvisa målet till förvaltningsrätten då det utgjort handläggningsfel att avslå föräldrarnas yrkande om muntlig förhandling. Efter att förhandling hållits fastställde förvaltningsrätten den 2 juli 2025 på nytt beslutet om omedelbart omhändertagande. (Se bilaga 5, Förvaltningsrättens beslut den 19 juni 2025 och den 2 juli 2025 om omedelbart omhändertagande.)

2.3 Socialtjänsten tar fram en utredning som ligger till grund för socialnämndens ansökan om tvångsvård

- 2.3.1 Efter att det omedelbara omhändertagandet hade verkställts den 10 juni 2025 inledde socialtjänsten en utredning och tog fram en vårdplan för **Elsa** (se bilaga 6, Socialtjänstens utredning och bilaga 7, Socialtjänstens vårdplan).
- 2.3.2 Utredningen, som syftade till att klargöra om **Elsa** var i behov av skydd eller stöd och om det finns förutsättningar för fortsatt tvångsvård, genomfördes genom en rad samtal med vårdpersonal, jourhemmet och skolpersonal. Detta var även första gången som Victoria Thorstensson och Joacim Wiking, samt **Elsas** morfar, fick komma till tals och bemöta anklagelsen om misshandel.
- 2.3.3 Av utredningen framgår att såväl Victoria Thorstensson som Joacim Wiking var öppna för och efterfrågade olika typer av frivilliga insatser, som alternativ till tvångsvård. Bland annat föreslog de att **Elsa** skulle placeras på ett s.k. ”utredningshem” (ofta ett HVB-hem) tillsammans med dem för att socialtjänsten skulle kunna utreda föräldraförmågan och barnets behov. Enligt socialtjänsten var dock ett sådant alternativ uteslutet, eftersom det inte var fråga om att utreda brister i den grundläggande omsorgen, utan om att utreda huruvida **Elsa** utsattes för fysisk misshandel. (Se bilaga 6, Socialtjänstens utredning, särskilt s. 3 och 34.)
- 2.3.4 Uppgifterna om misshandel och utpekandet av Victoria Thorstensson som en ”akut fara” för **Elsa** i den första orosanmälan kom också att ligga till grund för socialtjänstens sammantagna bedömning i utredningen: att förutsättningarna för

tvångsvård var uppfyllda, att det fanns skäl för de omfattande umgängesbegränsningarna, och att det saknades mindre ingripande alternativ till åtgärderna.

2.4 Förvaltningsrätten i Karlstad avfärdar påståendet om fysisk misshandel men beslutar ändå om tvångsvård för Elsa

- 2.4.1 Den 8 juli 2025 lämnade Socialnämnden in en ansökan till Förvaltningsrätten i Karlstad om att Elsa skulle beredas vård enligt 2 § LVU. I processen företrädde socialnämnden i Örebro av ett kommersiellt ombud. Underlaget för ansökan var den utredning som socialtjänsten tagit fram och som grund för ansökan angavs att "[D]en unge behöver beredas vård då det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa och utveckling skadas genom att denne utsätts för fysisk misshandel". (Se [bilaga 8](#), Socialnämndens ansökan om LVU-vård och sammanträdesprotokoll, s. 4.)
- 2.4.2 Efter socialnämndens ansökan följde en period av skriftväxling, varefter förvaltningsrätten kallade parterna till muntlig förhandling den 17 juli 2025 (se [bilaga 9](#), Dagboksblad från förvaltningsrätten i LVU-målet).
- 2.4.3 Dagen innan den muntliga förhandlingen inkom dock socialnämndens ombud med ett nytt yttrande i målet, där det framgick att nämnden ville ändra sin talan.
- 2.4.4 I yttrandet skrev ombudet att nämnden nu – vid sidan om påståendet om "fysisk misshandel" som hade legat till grund för nämndens ansökan – även åberopade rekvisitet "brister i omsorgen" enligt 2 § LVU (se [bilaga 10](#), Socialnämndens yttrande till förvaltningsrätten den 16 juli 2025).

- 2.4.5 Förhandlingen hölls ändå som planerat dagen därpå. Nämnden förelades inte att inkomma med någon kompletterande utredning med anledning av taleändringen. (Se bilaga 9, Dagboksblad från förvaltningsrätten i LVU-målet.)
- 2.4.6 Den 28 juli 2025 meddelade Förvaltningsrätten i Karlstad dom och beslutade att Elsa skulle beredas vård enligt 2 § LVU.
- 2.4.7 I sin dom avfärdade förvaltningsrätten påståendet om att Victoria Thorstensson utsatt Elsa för fysisk misshandel som grundlöst. Enligt förvaltningsrätten hade annat inte framkommit än att Victoria Thorstensson ”agerat och agerar med Elsas bästa i åtanke”. Förvaltningsrätten ansåg dock att Victoria Thorstensson, genom sina kontakter med läkarna, försvårade för sjukvården att bedöma Elsas vårdbehov. Enligt förvaltningsrätten förelåg därmed ”brister i omsorgen” om Elsa, som även ansågs omfatta Joacim Wiking eftersom han ”står bakom Victoria Thorstensson”. Förvaltningsrättens bedömning av omsorgsbristerna motiverades i hög grad med att Elsas fysiska mående hade blivit bättre sedan hon placerats på jourhemmet. Efter placeringen hade Elsa nämligen börjat äta vanlig mat och hennes näringsdropp hade successivt kunnat trappas ned. Läkarna såg en tydlig förbättring i Elsas fysiska mående och förvaltningsrätten tog detta till intäkt för att den beslutade tvångsvården varit befogad. (Se bilaga 11, Förvaltningsrättens dom i LVU-målet.)
- 2.4.8 Vad gäller nödvändigheten av tvångsomhändertagandet konstaterade förvaltningsrätten kort följande under rubriken ”Samtycke till vård” (se bilaga 11, Förvaltningsrättens dom i LVU-målet, s. 22):

”Nämnden har anfört att behövlig vård för Elsa är en placering utanför hemmet. Förvaltningsrätten gör inte någon annan bedömning än nämnden avseende vad som utgör behövlig vård. Föräldrarna samtycker inte till sådan vård. Vården kan därmed inte ges på frivillig väg.”

2.4.9 Förvaltningsrätten anslöt sig alltså till nämndens bedömning av om tvångsåtgärden var nödvändig, trots att denna bedömning gjorts med utgångspunkt i att det förekom barnmisshandel, vilket hade avfärdats av domstolen. I avgörandet berörs inte omständigheten att socialnämnden sent under målets handläggning hade utvidgat sin talan utan att komplettera sin utredning eller att det i målet därmed saknades överväganden kring om föräldrarnas omsorgsbrister kunde åtgärdas genom mindre ingripande insatser.

2.4.10 I början av augusti överklagade Victoria Thorstensson och Joacim Wiking förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Göteborg (se bilaga 12, Dagboksblad från kammarrätten i LVU-målet).

2.5 Nya uppgifter om Elsas näringsdropp framkommer under skriftväxlingen i kammarrätten

2.5.1 Under skriftväxlingen i kammarrätten kompletterade Victoria Thorstensson via ombud sin bevisuppgift bl.a. med ett utlåtande av specialistläkare [REDACTED], som efter att ha gått igenom journalerna hade uppmärksammat möjligheten att Elsa under lång tid i själva verket hade ordinerats ett för lågt näringsdropp. Denna oklarhet var av stor betydelse för föräldrarna som alltid hade utgått från att Elsa fått 100 procent av sitt näringsintag via dropp, varför föräldrarna aldrig hade ”tvingat” Elsa att äta mat. Föräldrarna – som själva hade velat sänka Elsas näringsdropp

och öka hennes intag av fast föda – kunde peka på en rad journalanteckningar från vården som också gav stöd för deras uppfattning. (Se bilaga 13, Utlåtande av specialistläkare [REDACTED].)

- 2.5.2 Efter att Kammarrätten i Göteborg hållit muntlig förhandling i målet den 22 september 2025 gavs nämnden tillfälle att yttra sig över de nya uppgifterna. Ett par dagar senare, den 24 september, inkom nämnden med ett yttrande i vilket Elsas behandlande läkare vid hemsjukhuset i Örebro, [REDACTED], kunde bekräfta att det näringsdropp som Elsa tidigare ordinerats hade tillgodosett endast 40 procent av hennes totala näringsintag. (Se bilaga 12, Dagboksblad från kammarrätten i LVU-målet och bilaga 14, Utlåtande av läkare [REDACTED].)
- 2.5.3 Den 30 september gav Victoria Thorstenssons ombud in ett yttrande till kammarrätten i vilket hon betonade betydelsen av dessa nya uppgifter som enligt föräldrarna mycket väl kunde förklara *dels* varför Elsa mått illa och varit orkeslös under dagarna med hög skolfrånvaro som följd, *dels* varför Elsa mått bättre på jourhemmet efter omhändertagandet. Ombudet påpekade att vård enligt LVU inte kan tillgripas för att sjukvården ska ompröva den sjukvård som tidigare bedrivits, särskilt inte när frågan aldrig diskuterats med vårdnadshavarna. (Se bilaga 15, Victoria Thorstenssons yttrande till kammarrätten i LVU-målet den 30 september 2025.)

2.6 Förvaltningsrätten i Karlstad fastställer socialnämndens beslut om umgängesbegränsningar

- 2.6.1 Parallellt med att processen om beredande av vård enligt LVU fortsatte i Kammarrätten i Göteborg, pågick Förvaltningsrätten i Karlstads prövningar av socialnämndens beslut om *umgängesbegränsningar* som respektive förälder hade överklagat (se bilaga 16, Dagboksblad från förvaltningsrätten i målen om umgängesbegränsningar). Processerna grundade sig på i princip samma omständigheter
- 2.6.2 Den 1 oktober 2025 höll förvaltningsrätten muntlig förhandling i målet rörande Victoria Thorstenssons umgänge med sin dotter. På Victoria Thorstenssons begäran hölls förhör med [REDACTED] med anledning av de nya uppgifterna om Elsas näringsdropp som framkommit i den parallella LVU-processen. I förhöret bekräftade [REDACTED] att det näringsdropp som Elsa tidigare varit ordinerad motsvarade cirka 40 procent av hennes totala näringsintag samt att det i såväl journalanteckningar som i orosanmälan felaktigt angetts att Elsa fått i princip hela sitt näringsintag tillgodosett genom näringsdropp. (Se bilaga 17, Transkribering av förhör med läkare [REDACTED].)
- 2.6.3 Den 14 oktober 2025 meddelade Förvaltningsrätten i Karlstad dom och avslog Victoria Thorstenssons överklagande av socialnämndens beslut om umgängesbegränsningar (se bilaga 18, Förvaltningsrättens avgörande i målet om Victoria Thorstenssons umgängesbegränsningar; se även bilaga 19, Förvaltningsrättens avgörande i målet om Joacim Wikings umgängesbegränsningar, som meddelades den 28 juli 2025).

2.6.4 Bedömningen motiverades i hög grad med att **Elsas** fysiska mående hade blivit bättre efter att hon placerats på jourhemmet. Efter placeringen hade **Elsa** börjat äta vanlig mat och hennes näringsdropp hade successivt kunnat trappas ned. Läkarna såg en tydlig förbättring i **Elsas** medicinska tillstånd, vilket domstolarna tog till intäkt för att tvångsvården varit befogad. Angående nödvändigheten av kontakt- och umgängesbegränsningarna uttalade förvaltningsrätten följande (se bilaga 18, Förvaltningsrättens avgörande i målet om Victoria Thorstenssons umgängesbegränsningar, s. 6):

”Det kan konstateras att **Elsas** tillstånd snabbt och i betydande omfattning har förbättrats sedan vården inleddes. För att möjliggöra ytterligare framsteg är det av stor vikt att vården fortsatt kan bedrivas på ett betryggande sätt och i enlighet med den vårdplan som finns. Det är därför nödvändigt att begränsa Victoria Thorstenssons umgänge med **Elsa**. Förvaltningsrätten finner att beslutet om umgängesbegränsning, även med beaktande av den restriktiva hållning som ska iakttas, är proportionerligt med hänsyn till ändamålet med vården.”

2.6.5 Även i detta avgörande saknas det överväganden kring att det ursprungliga skälet till de omfattande kontakt- och umgängesbegränsningarna, dvs. påståendet om misshandel, hade avfärdats. Förvaltningsrätten behandlade inte heller de nya uppgifterna om **Elsas** näringsdropp, och hur de relaterade till den förbättring i **Elsas** mående som noterats sedan tvångsåtgärderna beslutades.

2.7 **Kammarrätten i Göteborg fastställer förvaltningsrättens beslut om tvångsvård**

2.7.1 Den 20 oktober 2025 avslog Kammarrätten i Göteborg föräldrarnas överklagande i LVU-målet. Även kammarrätten utgick från att sjukvårdspersonal upplevt att de inte fått tillgång till **Elsas** egen beskrivning av sitt mående och fäste avgörande

vikt vid att **Elsas** mående förbättrats under hennes tid på jourhemmet. Något resonemang om anledningen till att **Elsas** medicinska tillstånd förbättrats efter omhändertagandet, i ljuset av den nya information om **Elsas** näringsdropp som framkommit, fördes inte av kammarrätten. Kammarrätten konstaterade kort att det framstod som ”osannolikt att **Elsas** tidigare vårdåtgärder uteslutande berott på felbehandling” mot bakgrund av att Victoria Thorstensson är ”en aktiv och påläst förälder”. Mot den bakgrunden kom kammarrätten fram till att Victoria Thorstenssons sätt att hantera **Elsas** sjukdom utgjorde brister i omsorgen enligt 2 § LVU samt att det saknades skäl att utreda Joacim Wikings föräldraförmåga eftersom han inte ansåg att Victoria Thorstensson brustit i omsorgen av **Elsa** . (Se bilaga 20, Kammarrättens dom i LVU-målet.)

2.7.2 Inte heller kammarrätten redovisade någon bedömning av om de aktuella tvångsåtgärderna var nödvändiga eller om det fanns mindre ingripande alternativ till hands, utan konstaterade kortfattat följande (se bilaga 20, Kammarrättens dom i LVU-målet, s. 7):

” **Elsa** behöver sammanfattningsvis beredas vård utanför hemmet. Eftersom Victoria Thorstensson och Joacim Wiking inte samtycker till sådan vård är samtliga förutsättningar för att **Elsa** ska beredas vård med stöd av LVU uppfyllda.”

2.7.3 Föräldrarna överklagade både Förvaltningsrätten i Karlstads avgöranden i fråga omgängesbegränsningar och Kammarrätten i Göteborgs dom om beredande av vård enligt LVU. Överklagandena ledde inte till någon ändring av besluten. Kammarrätten i Göteborg fastställde Förvaltningsrätten i Karlstads avgöranden om Umgängesbegränsningarna utan egen

motivering. Samtliga avgöranden överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd i målen. (Se [bilaga 21](#), Dagboksblad från kammarrätten i målen om umgängesbegränsningar, [bilaga 22](#), Kammarrättens avgörande i målet om Victoria Thorstenssons umgängesbegränsningar, och [bilaga 23](#), Kammarrättens avgörande i målet om Joacim Wikings umgängesbegränsningar.)

2.8 ”Fallet Elsa” leder till omfattande medial uppmärksamhet och debatt och tvångsåtgärderna trappas ner

- 2.8.1 Den 10 december 2025 sände *Kaliber* – Sveriges Radio P1:s program för granskande journalistik – det första avsnittet av sin programserie ”[Elsa får inte komma hem](#)”.
- 2.8.2 Granskningen handlade om tvångsomhändertagandet av ██████████ ██████████, som i programserien fick pseudonymen ”Elsa”. I programserien intervjuades bl.a. Victoria Thorstensson, Joacim Wiking, Mattias Thorstensson, [Elsas](#) assistent och en utomstående läkare som hade gått igenom [Elsas](#) journaler. Intervjuerna varvades med klipp från domstolsförhör och kommentarer från journalisten samt uppläsningar av brev som [Elsa](#) skickat till sina föräldrar från jourhemmet.
- 2.8.3 Programserien väckte stor uppmärksamhet och ledde till en omfattande debatt om ”fallet Elsa” under vintern och våren. Granskningen, samt efterföljande granskningar, visade bland annat att flera uppgifter från vården till socialtjänsten i ärendet hade varit felaktiga eller omstridda, och att socialnämnden i Örebro inte hade fått del av handlingar från socialtjänsten som talade till föräldrarnas fördel inför beslutet om tvångsåtgärderna.

- 2.8.4 Efter uppmärksammandet valde också socialtjänsten i Örebro att ändra sitt förhållningssätt till **Elsas** ärende. Tvångsvården och umgängesbegränsningarna trappades successivt ner. Umgängesbegränsningarna som innebar att kontakten mellan **Elsa** och föräldrarna var begränsad till ett brev i veckan lättades i december 2025, efter att ha varit gällande i ett drygt halvår. I mitten av mars 2026 fick **Elsa** komma hem från jourhemmet.
- 2.8.5 Den 18 maj 2026 beslutade socialnämnden i Örebro slutligen att beredandet av vård för **Elsa** enligt LVU skulle avslutas.

3 RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

- 3.1 Av 1 och 2 §§ LVU följer att den som är under 18 år under vissa förutsättningar ska beredas behövlig vård (dvs. tvångsvård) när det föreligger en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas till följd av brister i omsorgen. Beslut om tvångsvård kan enligt 14 § kombineras med beslut om umgängesbegränsningar mellan det omhändertagna barnet och exempelvis dess föräldrar.
- 3.2 Beslut om tvångsvård och umgängesbegränsningar enligt LVU utgör mycket ingripande åtgärder som aktualiserar både rätten till skydd för familjelivet enligt artikel 8 i Europakonventionen och principerna om barnets bästa enligt bl.a. artikel 3.1 och 9.1 i Barnkonventionen. För att ett beslut om tvångsvård eller umgängesbegränsningar ska vara tillåtna enligt konventionerna måste åtgärderna *dels* ha stöd i lag, *dels* ske för ett allmänt intresse och *dels* vara proportionerliga. Vid proportionalitetsbedömningen ska barnets bästa anses vara ett överordnat intresse, varvid det som utgångspunkt ska anses vara att ha en relation till

sin familj. (Se *Strand Lobben and Others v. Norway* [GC], no. 37283/13, §§ 203–208, 10 September 2019, där Europadomstolen beskriver utgångspunkterna för bedömningen av om ett beslut om tvångsvård är proportionerligt; *Wetjen and Others v. Germany*, nos. 68125/14 and 72204/14, § 84, 22 March 2018; samt *Tlapak and Others v. Germany*, nos. 11308/16 and 11344/16, § 97, 22 March 2018, där Europadomstolen konstaterar att ett åtskiljande av ett barn från dess föräldrar ska utgöra en sista utväg. Se även artikel 3.1 Barnkonventionen och Palmstierna, lag [2018:1197] om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, artikel 3, Karnov [JUNO], besökt 2026-04-02, där det framgår att barnets bästa utgör en grundläggande princip även vid tillämpning av Barnkonventionen.)

- 3.3 Av såväl Europakonventionen som Barnkonventionen följer vidare att beslut om tvångsomhändertaganden och beslut om umgängesbegränsningar alltid ska motiveras med *relevanta och tillräckliga skäl*. För att skälen ska betraktas som tillräckliga bör beslutsmyndigheten ha övervägt om barnets bästa kan tillgodoses med mindre ingripande åtgärder. Skälen bör vara detaljerade. (Se *Strand Lobben and Others v. Norway* [GC], no. 37283/13, §§ 203 och 211, 10 September 2019, där Europadomstolen beskriver det formella kravet på motivering av beslut respektive betydelsen av mindre ingripande alternativ; Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights – Right to respect for private and family life, home and correspondance, § 424, 2026-02-28; samt Guide on the case-law of the European Convention on Human Rights – Rights of the child, § 45, 2026-02-28, där det anges att skälen gällande mindre ingripande alternativ ska vara detaljerade. Jfr även artikel 9.1 i Barnkonventionen och SOU 2020:63, s. 449,

där det framgår att ett åtskiljande av ett barn från dess föräldrar måste vara nödvändigt för barnets bästa för att få beslutas, dvs. inga mindre ingripande åtgärder ska vara tillräckliga.)

- 3.4 I fråga om beslut om umgängesbegränsningar förutsätts i regel ännu starkare skäl än vid beslut om tvångsvård, eftersom umgängesbegränsningar riskerar att upplösa relationen mellan barn och förälder (se *Strand Lobben and Others v. Norway* [GC], no. 37283/13, § 211, 10 September 2019, där Europadomstolen uttalat att ”a stricter scrutiny is called for in respect of any further limitations, such as restrictions placed by the authorities on parental rights of access [...]. Such further limitations entail the danger that the family relations between the parents and a young child are effectively curtailed”).
- 3.5 Även av LVU framgår att beslut om tvångsvård och umgängesbegränsningar ska vara ”behövliga” eller ”nödvändiga”, vilket innefattar att sådana beslut ska vara proportionerliga och förenliga med barnets bästa (se 2–3 §§ LVU).
- 3.6 I praktiken beaktas dock inte alltid dessa krav vid domstolsprövning av beslut enligt LVU. Enligt utredningen *Att omhänderta barn och unga*, SOU 2025:38, är det i stället ”vanligt förekommande” att förvaltningsdomstolar inte tar ställning till om den planerade vården är behövlig (se SOU 2025:38 s. 151):

Utredningen har gått igenom ett mycket stort antal domar från förvaltningsrätterna och kammarrätterna som rör beredande av vård enligt LVU och kan konstatera att det råder olika uppfattningar om vad som egentligen omfattas av en domstolsprövning. Vanligt förekommande i det material som utredningen har gått igenom är att domstolen inte tar ställning till den planerade vården. Det finns enstaka exempel på avgöranden där rätten uttryckligen anger att detta inte ingår i prövningsramen men utgångspunkten är att detta inte motiveras.

Frågan om huruvida vården är behövlig eller inte är helt enkelt frånvarande i framställningen.

- 3.7 Samma brister föreligger i fråga om det finns ”mindre ingripande alternativ” och om beslutet är förenligt med ”barnets bästa” (se SOU 2025:38 s. 160, där det anges att det ”inte alltid sker en uttrycklig bedömning av om vårdbehovet kan tillgodoses genom mindre ingripande insatser, såsom stödinsatser i hemmet”, vilket enligt utredningen gör det ”svårt för domstolen att göra och redovisa en tydlig proportionalitetsavvägning”, samt s. 171 f., där det framgår att ”frågan om huruvida ett beslut om vård enligt LVU är till barnets eller den unges bästa är påtagligt frånvarande i domskälen och uppfattas inte som en självklar del av den rättsliga prövningen”. Se även utredningen *Rättssäker samhällsvård för barn och unga*, SOU 2026:8, s. 283, där utredningen skriver att ”i beslut och domar som rör umgängesbegränsning konstateras ofta att begränsningen är till barnets bästa men det finns mycket sällan ett resonemang om vad detta innebär”).
- 3.8 Sammanfattningsvis ska beslut om tvångsvård och umgängesbegränsningar föregås av en noggrann rättslig prövning av om åtgärden är nödvändig och förenlig med principen om barnets bästa – innefattande en prövning av om barnets behov kan tillgodoses genom mindre ingripande åtgärder. Samtidigt är det vanligt förekommande att beslutsmyndigheter och domstolar inte motiverar sina beslut i dessa avseenden. Det kan innebära att prövningen strider mot de grundläggande rättighets- och rättssäkerhetsprinciper som stadgas i bland annat Europakonventionen och Barnkonventionen.

4 FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNA HAR ÅSIDOSATT SINA SKYLDIGHETER VID PRÖVNINGEN AV TVÅNGSÅTGÄRDerna OCH FÖRTJÄNAR KRITIK

4.1 Den aktuella prövningssituationen ställde höga krav på motivering i fråga om tvångsåtgärdernas nödvändighet

4.1.1 Som framgått ovan baserades socialnämndens beslut om omedelbart omhändertagande av Elsa, liksom nämndens ansökan om beredande av tvångsvård för henne enligt LVU, huvudsakligen på uppgifter om att Victoria Thorstensson utsatte sin dotter för fysisk misshandel. Det var också skälet till att mindre ingripande åtgärder avfärdades, trots att föräldrarna efterfrågade det. Enligt socialtjänsten var frivilliga insatser, som t.ex. placering på utredningshem, bara aktuellt om det förekom *brister i omsorgen* – inte då ”Elsa utsatts för misshandel”. (Se ovan p. 2.3.3; se vidare bilaga 6, Socialtjänstens utredning, s. 3 och 34, där det framgår av socialtjänstens ”sammantagna bedömning” att ”vårdnadshavare utsätter [Elsa] för fysisk misshandel via sjukvårdsinsatser” och att det därför finns en ”påtaglig risk att Elsas hälsa och utveckling skadas”; bilaga 7, Socialtjänstens vårdplan, s. 3; och bilaga 8, Socialnämndens ansökan om LVU-vård och sammanträdesprotokoll, s. 4 där socialnämnden uttryckligen anger att Elsa ”utsatts för fysisk misshandel”.)

4.1.2 Anklagelserna om misshandel, och att föräldrarna utgjorde en ”akut fara” för Elsas liv, var också vad som låg till grund för nämndens beslut om omfattande umgängesbegränsningar samma dag som omhändertagandet. Nämnden skrev bl.a. att om ”umgänge genomförs riskeras att vistelseorten röjs” genom att

Elsa kunde lämna ”indirekta ledtrådar om sin vistelse”. Beslutet motiverades alltså i princip av en oro över att föräldrarna skulle kidnappa Elsa om de fick reda på var hon hade placerats. (Se bilaga 4, Beslut om umgängesbegränsningar och hemlighållande av vistelseort, s. 29.)

- 4.1.3 Inför prövningen i förvaltningsrätten ändrade dock nämnden sin talan och gjorde gällande att det förelåg ”brister i omsorgen” som grund för tvångsåtgärderna. Trots det gjorde socialnämnden ingen förnyad utredning eller bedömning av huruvida de beslutade tvångsåtgärderna, under sådana förhållanden, var nödvändiga. Förvaltningsrätten förelade inte heller socialnämnden att inkomma med någon kompletterande utredning i det avseendet. (Se ovan p. 2.4.3–2.4.5.)
- 4.1.4 I sin dom den 28 juli 2025 avfärdade förvaltningsrätten slutligen de initiala anklagelserna om barnmisshandel som grundlösa och konstaterade att annat inte framkommit än att Victoria Thorstensson ”agerat och agerar med Elsas bästa i åtanke”. (Se ovan p. 2.4.7.)
- 4.1.5 Den egentliga grunden för tvångsinsatserna – såväl tvångsomhändertagandet enligt 1–2 § LVU som de mycket omfattande umgängesbegränsningarna enligt 14 § LVU – hade därmed underkänts.
- 4.1.6 Enligt föräldrarnas uppfattning har det, med den utgångspunkten, saknats förutsättningar för förvaltningsdomstolarna att besluta om tvångsåtgärderna på den nya grund som socialnämnden åberopat, eftersom det saknats utredning huruvida insatserna var nödvändiga. Socialnämnden utredde aldrig om det kunde vara

aktuellt med frivilliga insatser – så som exempelvis utredningshem, familjebehandling eller en frivillig placering hos en närstående – under förutsättning att det ”endast” var fråga om omsorgsbrister och inte barnmisshandel. Det innebär att domstolarna fattade beslut om tvångsåtgärderna på ett bristfälligt underlag.

4.1.7 Under alla förhållanden har den aktuella prövningssituationen ställt höga krav på förvaltningsdomstolarnas motivering i fråga om tvångsåtgärdernas nödvändighet och förenlighet med principen om barnets bästa. Eftersom de beslutade tvångsåtgärderna var synnerligen ingripande, och i praktiken isolerade Elsa från föräldrarna, hade förvaltningsdomstolarna att göra en omsorgsfull och välmotiverad bedömning i det hänseendet. (Se ovan p. 3.2–3.5.)

4.2 Förvaltningsrätten i Karlstad och Kammarrätten i Göteborg tillgodosåg inte gällande rättssäkerhetskrav vid sin prövning av tvångsåtgärderna

4.2.1 Förvaltningsrätten i Karlstad gjorde dock ingen sådan bedömning av tvångsåtgärdernas nödvändighet, vare sig vid prövningen av tvångsomhändertagandet eller umgängesbegränsningarna. I vart fall har någon sådan bedömning inte redovisats.

4.2.2 I avgörandet avseende tvångsomhändertagandet saknas helt resonemang i fråga om det var nödvändigt med tvångsvård, eller om vården kunde tillgodoses med mindre ingripande alternativ. Frågan berörs endast under rubriken ”Samtycke till vård”, där förvaltningsrätten kortfattat redogör för att nämnden ”anfört att behövlig vård för Elsa är en placering utanför hemmet” och att

förvaltningsrätten i detta avseende inte gör någon annan bedömning än nämnden (se bilaga 11, Förvaltningsrättens dom i LVU-målet, s. 22). Detta trots att de ursprungliga anklagelserna om barnmisshandel hade avfärdats och att det nu handlade om ”brister i omsorgen” – vilket, enligt nämndens egen bedömning, i själva verket hade kunnat motivera mindre ingripande åtgärder (se ovan p. 4.1.1).

- 4.2.3 I avgörandet avseende umgängesbegränsningarna konstaterade domstolen i sin tur kortfattat att ”beslutet om umgängesbegränsning, även med beaktande av den restriktiva hållning som ska iakttas, är proportionerligt med hänsyn till ändamålet med vården” och att föräldrarnas överklagande därmed skulle avslås (se bilaga 18, Förvaltningsrättens avgörande i målet om Victoria Thorstenssons umgängesbegränsningar, s. 6). Detta trots att det ursprungliga skälet för umgängesbegränsningarna alltså hade avfärdats, och trots att det saknades tillräcklig utredning från socialtjänsten i fråga om umgängesbegränsningarna var nödvändiga eller om det fanns mindre ingripande alternativ, nu när det stod klart att Victoria Thorstensson inte utsatte Elsa för barnmisshandel eller utgjorde någon ”akut fara” för henne.
- 4.2.4 Kammarrätten i Göteborg, vartill förvaltningsrättens avgöranden överklagades, gjorde inte heller någon mer omfattande prövning i dessa delar. I fråga om de mycket omfattande umgängesbegränsningarna fastställde Kammarrätten i Göteborg förvaltningsrättens dom helt utan egen motivering. De nya uppgifterna om Elsas näringsdropp som framkom under processen och som var av central betydelse för föräldrarna,

berördes knappt alls i kammarrättens respektive avgöranden. (Se ovan p. 2.7.2–2.7.3.)

4.2.5 Sammantaget innebär det att såväl Förvaltningsrätten i Karlstad som Kammarrätten i Göteborg har fattat beslut om mycket ingripande tvångsåtgärder på ett bristfälligt underlag och utan att redovisa tillräckliga överväganden kring om åtgärderna verkligen var nödvändiga.

4.3 Förvaltningsrätten i Karlstad och Kammarrätten i Göteborg förtjänar kritik för rättssäkerhetsbristerna i prövningarna

4.3.1 Att tvångsomhänderta ett barn, och därmed separera barnet från sin familj, är bland de mest ingripande beslut som det allmänna kan fatta. Det är därför av yttersta vikt att de rättssäkerhetsgarantier som lagen föreskriver får genomslag i praktiken.

4.3.2 Victoria Thorstenssons och Joacim Wikings uppfattning är att förvaltningsrättens och kammarrättens prövningar i deras fall inte lever upp till de höga rättssäkerhetskrav som följer av bl.a. Europakonventionen och Barnkonventionen i de aktuella beslutssituationerna. Att deras dotter inte längre är tvångsomhändertagen beror i stället, enligt deras uppfattning, på att kvalificerade journalister har gjort den rigorösa granskning av nämndens beslut som domstolarna underlät att göra. (Se ovan avsnitt 2.8.)

4.3.3 De anser att den uppkomna situationen hade kunnat undvikas om domstolarna hade iakttagit sina skyldigheter vid prövningen av deras fall.

4.3.4 Mot den bakgrunden, och mot bakgrund av de bredare strukturella problem som fallet aktualiserar, begär de nu att Justitieombudsmannen kritiserar Förvaltningsrätten i Karlstad och Kammarrätten i Göteborg för sitt agerande.

Som ovan,

Erik Scherstén

Màxim del Ríó Diaz

Förteckning över bilagor

1. Beslut om omedelbart omhändertagande
2. Orosanmälan från Barnskyddsteamet i Region Uppsala
3. Orosanmälan från Akademiska sjukhuset i Uppsala och Universitetssjukhuset i Örebro
4. Beslut om umgängesbegränsningar och hemlighållande av vistelseort
5. Förvaltningsrättens beslut den 19 juni 2025 och den 2 juli 2025 om omedelbart omhändertagande
6. Socialtjänstens utredning
7. Socialtjänstens vårdplan
8. Socialnämndens ansökan om LVU-vård och sammanträdesprotokoll
9. Dagboksblad från förvaltningsrätten i LVU-målet
10. Socialnämndens yttrande till förvaltningsrätten den 16 juli 2025
11. Förvaltningsrättens dom i LVU-målet
12. Dagboksblad från kammarrätten i LVU-målet
13. Utlåtande från specialistläkare [REDACTED]
14. Utlåtande av läkare [REDACTED]
15. Victoria Thorstenssons yttrande till kammarrätten i LVU-målet den 30 september 2025

16. Dagboksblad från förvaltningsrätten i målen om umgängesbegränsningar
17. Transkribering av förhör med läkare [REDACTED]
18. Förvaltningsrättens avgörande i målet om Victoria Thorstenssons umgängesbegränsningar
19. Förvaltningsrättens avgörande i målet om Joacim Wikings umgängesbegränsningar
20. Kammarrättens dom i LVU-målet
21. Dagboksblad från kammarrätten i målen om umgängesbegränsningar
22. Kammarrättens avgörande i målet om Victoria Thorstenssons umgängesbegränsningar
23. Kammarrättens avgörande i målet om Joacim Wikings umgängesbegränsningar